

Leto VI.

V Ljubljani, 18. junija 1910.

Štev. 6.

Nalezljive otroške bolezni.

Do mnogih krajev na kmetih in celo po mestih se še vedno mnogi nezaupno posmehujejo, ako jim pripoveduje kdo, da je ta ali ona bolezen nalezljiva. Marsikdo tega kar noče verjeti, češ, zakaj pa ta ali drugi ni zbolel, dasi je bil pri bolniku ali je občeval z osebami, ki so z bolnikom v dotiki? Toda vsako telo ni enako dovzetno za vsako bolezen, kakor tudi v vsaki zemlji ne zraste vsak sad. Nalezljive bolezni so kakor seme, ki se plodi, raste in obrodi, če pride v sebi primerna tla. — Mestni ljubljanski zdravnik gosp. dr. D. Bleiweis vitez Trsteniški piše o nalezljivih otroških boleznih takole:

V otroški dobi se pogostoma pojavljajo nalezljive bolezni. Kot take poznamo ošpice, ruske, škrlatico, difterijo, norice, koze, dušljivi kašelj, influenco, tifus in mumps. Provzročajo jih neizrečeno majhni, prostemu očesu nevidni životvori, glivice, ki jih imenujemo bakterije. Vsako imenovanih bolezni rodi posebna, le njej lastna glivica. Te glivice ali bakterije prenašajo bolniki po navadi neposredno, bodisi z dotikanjem, bodisi z dihanjem, govorjenjem, kašljanjem in kihanjem; včasih jih prenesejo zdravi ljudje, ki so bili z bolnikom v dotiki ali pa se bakterije drže različnih predmetov in jedil, od katerih prehajajo v človeško telo.

Velik del občinstva smatra nalezljive otroške bolezni za manj opasne, kakor so v resnici in postopa včasih skrajno ne-

previdno. Kolikokrat smo doživeli, da so za difterijo obolelega otroka vodili in nosili okolu, da, pripetilo se je, da so k otroku, ki je ležal bolan za škrlatico, prišli na obisk drugi zdravi otroci. Starši, ki so v to privolili, pač niso vedeli, da so otroke izpostavili smrtni nevarnosti. Tudi pri ošpicah in dušljivem kašlju postopajo ljudje včasih zelo nepremišljeno.

Škrlatica je ena najopasnejših bolezni, ne le ker je često smrtonosna, temveč tudi ker otroka tako lahko pohabi za vse življenje, bodisi da postane naglušen, bodisi da oboli na obistih ali srcu in začne hirati. Enako opasna je bila še pred kratkim difterija in je še danes na deželi, kjer ni vselej hitro mogoče dobiti zdravnika. Kajti cepivo proti davici pomaga zanesljivo le, če se vcepi že prvi ali vsaj drugi dan. Koze, ki so svoj čas leto za letom opustošale našo domovino, ugonabljujejo na stotine in stotine ljudi, so k sreči skoraj popolnoma ponehale, odkar je splošno uvedeno cepljenje proti kozam. Tifus je enako opasen otrokom kakor odraslim. O ošpicah in noricah, osobito pa o dušljivem kašlju in influenci nam je znano, da slabijo telo in pripravljajo pot jetiki. Na nalezljive bolezni je torej treba obračati mnogo večjo pozornost, kakor se je to doslej godilo.

Žalibog nam prostor ne pripušča, da bi tu navedli vse varnostne naprave. Kdor se zanima za stvar, temu priporočamo krasni dr. Trumпов plakat: »Nalezljive otroške bolezni v sliki in besedi«*). Plakat je največje važnosti za naše matere, osobito pa tudi za šolske voditelje, ker nam podaja navodila, kako imamo postopati v posameznih slučajih in nam s pomočjo dovršenih slik omogočuje, da pravočasno spoznamo vsako nalezljivo bolezen.

Najvažnejše je seveda, da se izogibamo vsaki okužbi. Vendar je naglašati, da okužba, ozir. vselitev bakterij sama na sebi še ne zadošča, da se razvije dotična bolezen, treba je marveč, da ima človek neko posebno nagnjenost k dotični bolezni. Da, nekateri ljudje so za nekatere bolezni naravnost neokužni ali nezastrupni.

Naša naloga je torej v splošnem:

1. da ne kratimo te neokužnosti ali nezastrupnosti, ki jo imenujejo imuniteto;

*) Plakat je dobiti v slovenskem jeziku v slovenskih knjigarnah. Cena 4 K.

2. da izkušamo preprečiti posredno ali neposredno vselitev bakterij in

3. da ojačimo proti boleznim naravno odporno silo, ki jo ima vsak človek.

V prvem pogledu moramo sploh opuščati vse, kar telo slabi.

Glede vselitve bakterij moramo obračati največjo pozornost na telesno in splošno snago, kajti že ta nas izdatno ščiti.

Ker se premnoge epidemije razvijajo po okužbi prebavil, gledati moramo osobito na to:

1. da ne uživamo ničesar z nesnažnimi rokami;

2. da ne uživamo ničesar iz nesnažnih posod;

3. da ne uživamo ničesar v sobi, v kateri leži za nalezljivo boleznijo obolela oseba;

4. da ne uživamo surovih jedil, osobito mleka in mesa, če natančno ne vemo, od kod da so;

5. da ne pijemo sumljive ali nečiste vode in

6. da se ogibamo vsake dotike s predmeti, ki jih je uporabljal bolnik (obleke, perila, posteljne oprave itd.). Če je bila taka dotika neizogibna, se moramo skrbno osnažiti in razkužiti.

Kar se tiče ojačenja naravne odporne sile, priporočati moramo v prvi vrsti sistematično utrjevanje telesa z vodo, gimnastične vaje, razne športe itd. Uporabljati pa moramo tudi specifične protistrupe, izmed katerih sta se posebno obnesla cepivo proti kozam in ono proti davici.

MICA KEPA:

Zločin v ulici Ascoli.

Resničen dogodek.

Ulica Ascoli ni nič kaj na dobrem glasu: ozka je in temna. Kar se tiče snage in nočnega miru, skrbé slavní magistrat in prebivalci sami, da se ne krati starega privilegija te ulice. Kričanje otrok, prepiri, tepež in razni drugi škandali in škandalčki so tu na dnevnem redu.

Gospa Strahova je sicer dobro poznala razmere v ulici Ascoli, a se je kljub temu preselila po smrti svojega moža tjakaj, saj so bila stanovanja tu mnogo cenejša nego drugod. Izbirčna

v korist Družbe sv. Cirila in Metoda!

pač ni smela biti, kajti skromna pokojnina jej je stavila tozadevno zelo ozke meje. Da bi lažje izhajala, je dala eno sobo v najem. Dobila je dobrega najemnika v osebi gospoda Terana. Gospod Teran je bil po poklicu železniški uradnik, vesel in zabaven fant, ki ga je vse ljubilo. Ni se brigal za ugled ulice, »da je le snažno, in da me ne bo nihče motil«, je dejal, ko je ogledoval sobo. In pri gospe Strahovi je bilo zelo snažno.

Gospod Teran je bil le malo doma. Kadar pa je bil doma, je hodil po sobi, žvižgal in pel in kadar se je domislil kakega veselega dogodka, se je glasno zasmel.

Nekega večera je prišel nenavadno zgodaj domu. Gospa Strahova je bila še pokoncu: slišala je, kako je prižgal svetilko, kako se je spustil v naslonjač — in potem je zadišalo po cigaretah...

»Ubogih zastori, kako bodo potemneli«, je vzdihnila.

Gospod Teran je bil ta dan posebno dobre volje: pel je in bobnal s prsti po mizi. Naenkrat pa je zakričal:

»O, kaj pa ti delaš pod posteljo. lopov?! Od kod si pa prišel, prijatelj? Pri meni ne boš prenočil, le nikar ne misli tega. Ne maram take družbe. Le ven se skobacaj, tu sem na sredo sobe, da ti stopim za vrat. Toda — ne! Ne bom si mazal čevljev s tvojim drobom!«

Oni pod posteljo je molčal. Gospa Strahova je skoraj omedlela groze.

»Čakaj, na cesto te vržem, capin salamenski! Tako!... Bum!...«

Na ulici je nastal krik. Gospa Strahova se je prijela za glavo. »Moj Bog, ti meni pomagaj! O, kaj me je zaneslo v to nesrečno ulico!«

Krik na ulici je postajal vedno glasnejši. Tresoč se po vsem telesu, je lezla gospa k oknu.

Ulica je bila skoraj prazna in le slabo razsvetljena. Pred nasprotno hišo je stal vojak, pred njim pa kuštravo dekle, ki se je otepavalo z obema rokama po glavi in kričalo: »Lipče, pomagaj! Ježeš, ježeš! Lipče, Lipče!«

Ljudje so odpirali okna in gledali na ulico. Vojak je prijel dekleta za glavo in mu gledal po laseh.

»Tu je! Ga že imam«, je vzkliknil vesel in držal nekaj v roki.

Zahtevajte Molinsko cikorijo!

»Fej te bodi! Ščurek,« je zavpilo dekle in udarilo vojaka po roki, da je odletel ubogi ščurek na sredo ulice.

Glasi smeh se je začul raz oken.

Vse razmršeno se je poslovilo dekle od vojaka in je izginilo v veži...

M. G.:

Eliza Orzeszkowa.

Grodnu na Rusko-Poljskem je umrla 18. maja slavna poljska pisateljica Eliza Orzeszkowa, stara 68 let. S 16 leti se je omožila z bogatim poljskim posestnikom pl. Orzeszkim. Ker se je udeležil l. 1863 poljske vstaje, je bil izgnan v Sibirijo, vsa njegova posestva pa si je vlada prisvojila. Tako je beda potisnila mladi, zapuščeni ženi pero v roke.

Poleg Marije Konopnicke je bila Eliza Orzeszkowa največja pisateljica ter sploh najznamenitejša ženska pojava na poljskem literarnem polju v tem stoletju. V njej se družita jasen, energičen, trezen razum z globokim, uprav materinskim čustvovanjem. »Ničesar v življenju si ne želim tako« — piše Orzeszkowa —, »kakor da bi spoznala popolnoma, od početka pa do konca zgodovino vseh nizkih, bednih, zatiranih od usode in časa, tlačanih, izmučenih.« S temi besedami je označeno vse njeno književno delovanje. Dvigati padle in vse one, ki jih je sreča izdedinila, potezati se zanje, ščititi jih, ta namen se kaže brez usiljive tendence, v vseh njenih delih, ki jih je izdala že pred 25 leti 45 zvezkov. Izredno pozornost je vzbudil njen roman »Marta«, ki plastično opisuje posledice one slabe vzgoje, ki pretvarja ženske glave v modne magazine, a jim polni srca z nezdravo sentimentalnostjo ter ne utrja ženstva za življensko borbo.

Med mnogoštevilnimi povestmi iz kmetskega življenja pa je najvažnejša »Seljak« (Cham). V tej povesti slika pisateljica mojstrsko, s fino psihologijo mistično dušo poljskega kmeta, ki pojmi strašno resnobo življenja in hoče živeti tako, kakor je ukazal Bog. — »Mylord« je pretresljiva slika ljubezni matere lončarice, ki žrtvuje vse, samo da bi se dvignil sin nad njen

Zahtevajte Zvezdno cikorijo!

stan, da bi postal gospod. A medtem ko hiti sin zaman za srečo in zabavo, umira mati od gladu. »Ti edini Bog tam nad zvezdami moreš presoditi, kdo teh nesrečnikov je bil krvnik, a kdo žrtev«, s temi besedami se završuje povest. V prvem svojem večjem romanu »Gospod Graba« slika Orzeszkova usodo nesrečnih, neenakih zakonov ter misli pri tem vsekakor nase, kajti tudi ona ni bila srečna v svojem zakonu in ni našla pri soprogu pravega razumevanja. V pripovedi »Bene nati« riše pisateljica z živimi barvami poljsko kmeto plemstvo, ki je odurno in oholo ter zaničuje priprostega kmeta.

Eliza Orzeszkova je izreden pripoveden talent, ki bi ga morale poznati tudi izomikane Slovenke. »Hrvatska Matica« je pred nekaj leti izdala dva velika zvezka izbranih pripovedi Elize Orzeszkove. V Gabrščkovi »Slovanski knjižnici« pa je izšla njena lepa novela »Stara Romanka«.

MANICA KOMANOVA:

Ovenéli cvet.

 zkušnja nas uči, da čim lepša in finejša je cvetlica, tem rahločutnejša je in tem preje jo popari strupena slana. Zdi se mi, da je prav tako s človeškim življenjem. Koliko mladih, cvetočih, upolnih bitij zapade dan na dan slani neizprosne smrti, medtem ko starikavi in bolehave ljudje pokašljujejo leta in leta.

Taka cvetlica je bil mladenič Zalokarjev Ivan, katerega spominu naj veljajo naslednje vrstice.

Ivan je bil sin posestnika in mizarja. Ko je dovršil ljudske šole, je vstopil takoj v očetovo delavnico ter se vrlo dobro izučil mizarske obrti.

Že kot otrok je bil čudovito ljubek in lep. Z leti pa je rasla tudi njegova lepota in v devetnajstem letu bil je toli krasen mladenič, da ga je bilo veselje gledati. Postave je bil bolj šibke, a precej velike, in ravne kot sveča. V obraz je bil podoben bolj cvetočemu dekletu kot mladeniču. Kot sneg bela polt, rožna lica, rudeči ustnici, drobni zobje, vse mu je tako lepo pristojalo. Najlepše pa so bile njegove oči. Iz njih je sijala ona nepokvarjenost,

Zahtevajte cikorijo

ki jo žal zaman iščemo pri večini mladine te starosti. Prikupil se je vsakomur na prvi hip.

V svojem dvajsetem letu se je Ivan strastno zaljubil v svojo netjakinjo Milko. Toda bil je preboječ in presramežljiv, da bi jej bil takoj in naravnost razodel svojo ljubav. Hodil je v posete k Milkinemu bratu ter bil srečen, ako se je mogel tudi z Milko nekoliko pogovoriti. Milka pa je bila razumna deklica in je kmalu uganila, da Ivanovi poseti veljajo več njej kakor bratu. Vedela je, da jo mladenič ljubi in obožava. In ko se je nekoč vendarle ojunčil ter jej razodel, kaj čuti zanjo, je bila že zdavnaj pripravljena na to. Mirno mu je odgovorila:

»Ivan, mlad si še. Stokrat se še premisliš!«

»Nikakor ne,« se je rotil Ivan, »ti si prva in zadnja, ki jo morem ljubiti. Za drugo ni prostora v mojem srcu!«

»Ivan, tako govori vsak mladenič, stori pa drugače.«

»Milka, nisem tak kot drugi. Ljubezen, ki jo čutim zate, ponese v grob.«

In tako je Ivan še dalje zahajal k Milki.

Omeniti moram, da je bila Milka glede ljubezenskih stvari precej hladna. Rada je sicer občevala z Ivanom, toda prav tako rada je kramljala z vsakomur, kdorkoli je zahajal v hišo ter jej v družbi bratovi kratil dolge zimske večere.

»Pri očetu in materi mi je tako prijetno.« je dejala večkrat »in pa saj ni treba, da bi se morale vse pomožiti.«

Ta njena hladnost je menda podnetila Ivana še bolj. Vedel je sicer, da bi osrečil najlepšo in najbogatejšo mladenko v župniji, ako bi jej ponudil roko in srce, toda kaj so ga brigale druge. Gorel je le za Milko, živel le za njo, ter bil strašno ljubosumen na vsakega, kdor se jej je količkaj skušal bližati.

Bilo je o Vseh Svetih. Nebo je bilo oblačno in redke snežinke so padale na množico, ki se je pravkar vsula iz farne cerkve ter drla na pokopališče, da tamkaj ob ozaljšanih grobeh po stari navadi nekoliko pomoli za ranjce.

Jaz sicer nisem imela še na pokopališču nikogar, ki bi mi bila dolžna okititi grob, vendar sem šla za drugimi tjakaj. Zanimalo me je od nekdanjo petje in vedela sem, da na ta dan zapoje pevci na grobeh ganljive žalostinke.

Najprej so se vršile duhovske ceremonije, za tem je sledilo petje, potem me je ustavil tu pa tam kak znanec, tako da se je že večerilo, ko sem stopila s pokopališča.

v korist obmejnih Slovencev!

V tistem hipu pa me potiplje za ramo — Ivan.

»Ali smem malo s teboj?«

»Da, Ivan, prav veselilo me bo!«

In šla sva počasi proti moji rojstni vasi, pomenkovaje se to in ono.

Razume se, da je prišla na vrsto tudi Milka. Ni mi zakrival svoje vroče ljubezni do nje, pač pa mi je tožil, da se ona vse premalo meni zanj.

»Kaj praviš,« mi je dejal in uprl vame svoje modre oči, »ali me bo čakala?«

»Bodi miren, Ivan, jaz vem, da te Milka počaka. Ne bo se možila prej, ne!«

»Oj, ti si teta njena, lahko govoriš dobro besedo zame pri njej. Ubogala te bo!«

»Da, Ivan, vse poizkusim, le bodi brez skrbi!«

Tako sem ga skušala potolažiti, kajti smilil se mi je zaljubljeni mladenič.

Pred našo hišo sva se ločila.

Še tisto zimo pa je začel Ivan bolehati. Čutil je neko bolečino v križu in utrujenost v nogah. V začetku se ni dosti zmenil, toda ker ga je bolelo vedno huje, se je napotil k zdravniku. Zdravnik ga je natančno preiskal ter končno dognal, da bo treba operacije.

Ivan se je operaciji pogumno podvrigel, ter jo tudi srečno prestal. Vendar mu je zdravnik strogo zabičeval, naj se skrbno pazi, kajti ta bolezen zelo rada vpliva na drob, kar je skušal že pri mnogih slučajih.

Žal, da so se zdravnikove slutnje le prekmalu uresničile. Ivan se je nekaj časa res bolje počutil. A kmalu se mu je povrnila prejšnja slabost. Moral se je stalno vleči, ter je začel pokašljevati.

Koliko so si prizadeli skrbni starši, da bi oteli ljubljenu sinu življenje! Klicali so mu mnoge zdravnike, lečili ga z vsakovrstnimi zdravili, a — zaman. Ivan je hiral in hiral.

V boleznih sem ga večkrat obiskala, za kar mi je bil zelo hvaležen. Tolažila sem ga, kakor sem vedela in znala. Iz vsega njegovega govorjenja sem spoznala, da trdno upa še okrevati. Ni čuda! Saj še onemogli stavec, ki je sebi in drugim le še v nadlego, nerad misli na smrt, kaj šele mladenič, ki si v svoji neizkušeni slika življenje še vse lepše kakor pa je v resnici.

Zahtevajte Holinsko cikorijo

Najraje se je pomenkoval o Milki. Vkljub svoji bolezni jo je ljubil vroče, neprestano.

»Kako se ti danes zdim,« me je vprašal večkrat, »ali kaj bolje izgledam?«

»Ivan, vedno boljši se mi zdiš. Mislim, da boš kmalu zopet čil in zdrav.«

»No, to bo Milka gledala, kó bom prvič bo bolezni zopet stopil pred njo!«

»I seveda, le glej, da ji to veselje kmalu napraviš!«

»Do tega časa mislim, da že okrevam, da pojdem z drugimi fanti na nabor. To bo čez tri mesece.«

»Oj, takrat ti pa napravi Milka tak šopek, da ga boš vesel.«

»Če ga bo le hotela?«

»Bodi brez skrbi, Ivan, ti boš imel njen šopek, nihče drugi!« In veselja so mu zažarele oči...

Taki so bili najini pogovori. Na njegovo željo ga je posetila večkrat tudi Milka, ki je imela za časa bolezni posebno sočutje do njega. Prinašala mu je sveže šopke rož, se šalila ž njim, ter se trudila na vse mogoče načine, da bi mu vsaj nekoliko osladila zadnje dneve.

Nekoč mi javi njegova mati vsa prepadena, da je Ivan posebno slab. Odpravila sem se nemudoma k njemu. In res, zaznalo se mu je že na obrazu, da ni več daleč poslednja katastrofa.

Skušal mi je podati roko, a ni več mogel. Prijela sem ga za roko ter mu jo rahlo potisnila pod odejo. Srce se mi je krčilo v bolesti, ko sem zrla ta upali, a še vedno lepi obraz.

»Skoraj dvomim,« mi je dejal komaj slišno, »da bi še kedaj ozdravil.«

»Ivan dragi, vse je še mogoče, dokler je človek živ!«

»Torej še upaš?«

»Zakaj bi ne upala. Mlad si in vse se lahko še obrne na bolje.«

Pogledal me je hvaležno s svojimi milimi očmi, potem pa je trudno zamižal.

Zdelo se mi je, da spi, zato sem hotela tiho oditi.

Bila sem že pri vratih, a še enkrat sem se ozrla nanj, v svesti si, da ga vidim poslednjikrat.

Kake tri dni pozneje je prišla Milka k meni v vas. Ravno sva se zapletli v najživahnejši pogovor, ko prihiti v sobo njen mlajši bratec ter vzklikne ves v eni sapi:

ki se prodaja v korist narodnih društev!

»Zalokarjev Ivan je umrl!«

Dasiravno sem bila že davno pripravljena na to, vendar sem začutila v srcu neizmerno bolečino. Molče sem se ozrla v Milko, ki se je v tistem hipu že sklonila k meni, naslonila glavo na mojo ramo in — zaihtela.

Čutila je predobro, da je z Ivanom prejenjalo biti srce, ki jo je ljubilo bolj kot vse drugo na svetu...

Zopet se je približal dan Vseh Svetih, in zopet smo šli obiskat grobove naših ranjcih.

Ustavila sem se takoj pri vhodu, kjer je bil nov, s cvetlicami poraščen grob — grob Ivanov.

Na lepem, kamenitem spomeniku je bila vdelana slika izza njegove najlepše dobe. Ta slika je bila tako živa, da sem si mislila, zdaj pa zdaj bo stegnil roko proti meni ter veselo kakor včasih zaklical: »Bodi zdrava!«

Toda bila je le slika, lepa, a mrtva slika.

Na njegovem grobu so rastle košate krizanteme, ki so obračale svoje cvetove k tlom, kakor bi hotele naznanjati ljudem, da tu pod njimi vene telo, ki je cvetelo nekdaj še vse lepše od njih.

Naslonila sem se na spomenik, ter se zamislila nazaj v pretekli čas...

Da, ravno danes leto je bilo...

Odhajala sem s pokopališča, ko je pristopil tam pri ograji k meni, poln življenja, poln mladeniške lepote! In spremil me je domov. Mnogo mi je imel povedati med potjo. In čujem ga še danes:

»Kaj praviš, ali me bo čakala?«...

Da, Ivan, čakala te je, in te tudi pričakala. Toda ne ona, ki je po njej tolikanj hrepenelo tvoje srce, ampak ona druga, katere si se najmanj nadejal. Prihitela ti je naproti, objela te s svojimi ledenimi rokami, poljubila te s koščeniimi čeljustmi, ter se tako združila s teboj zaročenka, ki ti je bila usojena — bleda smrt.

**Vsaka gospodinja, ki je odjemalka kolinske kavine
primesi, dobi zastoj „Slovensko gospodinja“!**

Kaj pišejo slovenski časniki o naši tovarni.

Moderna doba. Vsak dan, vsak trenotek nas nauči kaj novega, prinaša nam uspehe raziskovanja učenjakov, iznajditeljev, spoznavamo nove snovi, nove stroje, nove načine izdelovanja, vsak dan se nam množe izkušnje.

Na podlagi starih izkušenj in novih izumov se vedno izpreminja naša okolica, zdaj počasi, zdaj spet hitreje.

Kjer so stale hišice naših prednikov, stoje danes moderno urejene in udobne velike palače, kjer je prej delala slabotna človeška roka, tam se danes vrte mogočni stroji, ki delajo bolj natančno in bolj poceni. Človeško roko nadomešča parna, vodna in električna sila.

S pomočjo novih naprav se človek brani povodnji, bliska in ognja, proti katerim ni imel prej nobene moči. Prenaša silo deročih gorskih rek stotine kilometrov daleč s pomočjo električne žice. Kako je velika n. pr. tudi razlika med prometom po železnici danes in med nekdanjim prometom z vozovi!

In če pogledamo zdravništvo, vidimo, kako velike dobrote nam tudi tu prinašajo skoro vsak dan uspehi te znanosti.

Korakati moramo z dobo, prisiljeni smo izkoriščati nove stvari, nove naprave. Saj človeštvo vsak dan raste in vsak dan več potrebuje. Neopravičeno je obtičati na starih uredbah in nemogoče je vedno se držati starih stvari.

Le tisti človek in le tisti narod res napreduje, ki je tako moder, da zna pametno izrabiti nove uredbe in nove stvari.

Tako je tudi v industriji. Tu skuša industrijalec prekositi industrijalca, skuša priti na podlagi dozdanjih izkušenj z izdelkom, ki odgovarja vsem zahtevam časa, da bi kar najbolje zadovoljil odjemalce in tako prekosil svojo konkurenco. Kolikor moderneje je urejeno izdelovanje, toliko boljši je seveda tudi izdelek sam.

In zato ni niti res, niti utemeljeno, če danes konkurenca n. pr. raznaša mnenje, da recimo »Kolinska cikorija« zato ni tako dobra, kakor konkurenčni izdelki, ker je nova.

Kolinska tovarna v Ljubljani, ki je kar najmoderneje urejena, štedila ni prav nič na svoji notranji uredbi, da bi bili njeni izdelki popolni na podlagi najnovejših izkušenj ter izrablja le surovine najboljše kakovosti pod nadzorstvom najboljših strokovnjakov. Nikakor ne razglaša izdelovalne metode za nekako čudovito tajnost, kakor to dela konkurenca; kajti danes je kemična

Zahtevajte Kolinsko cikorijo!

znanost tako napredovala, da t. zv. »tajnosti« v izdelovanju cikori-rije lahko nazovemo čisto navadno reklamno frazo, seveda reklamno frazo prav dvomljive vrednosti, čisto navadno bajko, ki naj vpliva na nestrokovnjake in jim sugerira nekaj, česar ni.

Kolinska tovarna, ki dokazuje *mogočni razvoj slovanske industrije*, je domače podjetje; v nji so razun dveh Čehov zaposleni sami Slovenci, ki dokazujejo s tem, da je slovenski delavec zmožen za najboljša dela, in zato je žaljiva trditev konkurence, da zato tovarna ne more izdelovati dobrega blaga, ker slovensko delavstvo ni dobro.

Pri izberi delavstva tovarna seveda skrbno gleda na to, da ima le zanesljive in res zmožne delavne moči, ker le na ta način lahko njeni izdelki v današnjem težkem konkurenčnem boju prekašajo tuje konkurenčne izdelke.

Zato opozarjamo našo javnost na to podjetje in ga kar najtopleje priporočamo, kajti prepričani smo, da s tem, da ga podpiramo, podpiramo svoje ljudi in pospešujemo svojo industrijo proti tuji industriji, ki se more opirati le na staro navado, iz katere vleče dobiček in izrablja naš narod. Če je tudi res, da je stara navada železna srajca, smo pa vendarle prepričani, da je nele možno to železno srajco sleči, temveč, da to tudi moramo že enkrat nastopiti prav energično, če hočemo v svoji gospodarski osamosvojitvi kaj napredovati.

◦ RAZNOTEROSTI ◦

Mara Berksova-Čopova. Koncem maja je umrla v Gorici v 51. letu odlična pisateljica Mara Čopova pl. Berksova. Bila je rodod Karlovčanka. Pisala je sicer v nemškem jeziku, a je zajemala snovi svojim pripovestim iz jugoslovanskega življenja. Znamenito je njeno delo »Das s üd slavis che Frauenleben«, ki je krasno ilustrirano. Napisala je tudi več dram, ki so se upri-zarjale po nemških odrih.

Spomenik češki ženi. V Pragi so koncem maja odkrili na Karlovih namestih spomenik češki pisateljici Karolini Svétli. O tej znameniti slovanski ženi izpregovorimo v prihodnji številki kaj več.

§ 30 odpravljen? Nedavno je ustavni odsek državnega zbora sklenil z veliko večino, da se ima premeniti paragraf 30.

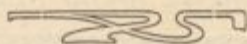
državnega zakonika, glasom katerega ženske niso smele biti članice političnih društev. Za odpravo tega krivičnega paragrafa se bori vse avstrijsko ženstvo že od l. 1893. Čehinje so že opetovano gromele proti temu ozkosrčnemu zapostavljanju ženstva ter so vložile peticije na državni zbor. Ženski odbor za volilno pravico na Dunaju je tudi pred par meseci oddal peticijo s 14.000 podpisi žensk, ki zahtevajo, naj se § 30 izpremeni. Ker je ustavni odsek državnega zbora zadevo ugodno rešil, je vsekakor upati, da se v doglednem času uresničijo želje naprednega ženstva.

† **Avgusta Fickert.** 10. junija t.l. je umrla na Dunaju mestna učiteljica Avg. Fickert, znana nemška prvoboriteljica za ženske pravice. Delovala je na tem polju z vso vnemo od leta 1888. Bila je ustanoviteljica in urednica izbornega ženskega lista »Dokumente der Frauen«, ki pa je moral po par letih vsled premelega števila naročnic prenehati izhajati.

Klub za mlada dekleta se imenuje žensko društvo v Curihu. To društvo ima lepe, velike prostore, kjer dekleta po končanem delu ali po šoli opoldne in zvečer prebijejo svoj svobodni čas. Zvečer dobe čaj ali celo še kak narezek, mnoge si prineso svojo večerjo seboj. Razun tega se vrše v klubu različni kurzi za jezike, šivanje itd. V klubu je tudi šivalni stroj, ki je dekletom na razpolago. Vse te udobnosti imajo dekleta za 1 K na mesec.

Ženska in visoka šola. Ni še tako dolgo tega, odkar so se odprla vrata visoke šole tudi ženstvu in že se poslužuje te pravice izredno veliko število žensk. Spočetka se je največ žensk posvečalo medicini, ker jim je bila zdravniška stroka tudi najprej dostopna. Danes pa študira najmanj žensk medicino, največ je filozofk. Tudi juristk je že precejšnje število, dasi so te študije doslej še brez praktične vrednosti, ker si doslej ženske v Avstriji še niso pridobile mesta med juridičnimi poklici. Gospodje juristi se jih branijo na vse kriplje. Kdaj se bodo pač začele ženske posvečati tudi bogoslovskim študijam? Vsekakor je to le vprašanje časa.

Ženska volilna pravica na Norveškem. Te dni je potrdil norveški kralj zakon, po katerem imajo ženske razširjeno volilno pravico. Trgovinski minister Arktander se je odločno upiral temu in je zaradi tega tudi odstopil. Kralj je demisijo tega »naprednega« moža brez ugovora sprejel.

Listnica uredništva. *Ga. Tinka Lija, Metlika.* Vaši želji prav rada ugodim v prihodnji številki. Do danes mi ni bilo mogoče vsega poizvedeti. Zdravi!

Redka prilika!

Neka pogorela tovarna izročila mi je v prodajo vso zalogo rešenega blaga, in sicer krasnih težkih

flanelastih posteljnih odej

v najnovejših vzorcih. Na odejah se vidijo prav neznatni madeži od vode, razpošiljam jih 3 komade za K 9[—] po povzetju. Odeje so pripravne za boljše gospodinjstvo, so okoli 190 cm dolge in 135 cm široke, prav gorke in fine, za odevanje oseb in postelj.

Razun tega sem prevzel vso zalogo **modernega blaga**, ki je sploh **nepoškodovano**, in je razpošiljam, **dokler bo kaj zaloge**, 30—50 metrov čudovito lepo sortiranih ostankov za K 13[—]. Ti ostanki so 4—10 metrov dolgi.

Ťton Bekera, c. kr. višji paznik fin. straže v p. **Xachod na Češkem.**

Čisto platnene beljene rjuhe brez šiva.

Bombažasti in platneni ostanki.

- 150 cm široke čisto platnene rjuhe, 225 cm dolge, 1 komad . . . K 270
 150 cm široke debelonitkaste čisto platnene rjuhe, 225 cm dolge, kom. . . 330
 Oddaje se najmanj po šest komadov.
 1 dvanajstorica kuhinjskih damastnih brisač, platnenih, (sivih ali belih) 50/110 . . . 650
 1 dvanajstorica belih batistnih žepnih robcev 45/45 . . . K 2[—], 3[—], 550
 1 kavina garnitura, čisto platno, raznobarvno ali belo, za 6 oseb . . . K 7[—]
 1 kos flnega belega čistega platna za srajce, 23 m, 88 cm široko . . . 19[—]

40 m ostankov stanovitne barve, ki se dajo prafi

v dolgostih od 3—15 m, posteljnina, kanafas, oxford, blago za obleke, tkanina, višnjevo tisk. blago, šifoni, kriset itd. K 18[—].

Razpošilja po poštнем povzetju

Ant. Maršik, tkalec, Giesshübel št. 20 pri Nové Mesti n. M.

Veliko zahvalnih in priznalnih pisem, ki so mi došla od raznih strani, so najboljše priporočilo in dokaz solidne postrežbe in trpežnega blaga.

Slaščičarna Bogoslav Kalaš Slaščičarna

Cesar Franc Jožefova **Ljubljana** (nasproti glavne pošte)
 cesta _____ Pri Maliču

priporoča svoje slaščiice, bonbone i. t. d.

Vsako naročilo se točno in solidno izvrši.

Edina

**KOLINSKA
KAVINA
PRIMES**

ZNAK TOVARNE.

je

najokusnejši

in edino

pristni slovenski izdelek

Modna in športna
* trgovina *

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

Nasproti glavne
* pošte *

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice, svilnate vezenine, čipke, čipkasto blago, vložki, fischus, Jabots, damski ovratniki in kravate, svilnati in baržun. trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, krepince, krepil in flori za žalovanje.

— **Šerpe** —
iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke,
posteljne podloge in odeje za vozičke, sukanec za šivanje, pletenje
— in vezenje. —

Dišave, mila in ustna voda.
Narodne vezenine,
zastave, trakovi, znaki i. t. d.

Perilne, volnene in svilnate

— **bluze** —

spodnja krila iz batista, klota, listra in svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste damskega perila, moderci, pasovi, rokavice, domači čevlji, galoše, nogavice, solnčniki, dežniki, pletene jope, čepice in gamaše za šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstr. za
damske klobuke in slamnike,
oblike in vse nakitne predmete
za klobuke, pajčolani
kitničarija in delavnica za
moderniziranje klobukov
žalni klobuki vedno na skladišču.

Oddelek za gospode:
Klobuki, cilindri, slamniki in čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, predprsniki, ovratniki, zaplestnice, žepni robci, kravate, nogavice, rokavice, naramnice, podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo, dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase in zobe.

Za turiste:

pelerine, nahrbtniki, dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, vrvi, palice, cepini, dereze, aluminijeve
— posode, thermos. —

Potrebščine
za sankanje, tenis in lovec.
Sokolske potrebščine.